

Рівненський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Комунальна науково-методична установа
«Березнівський районний методичний кабінет»
Березнівської районної ради
Великосовпівська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів
Конкурс-ярмарок педагогічної творчості

Намінація «Образотворче мистецтво»

Інтерактивні методи роботи на уроках образотворчого мистецтва

Сулжик Галина Олександрівна,
учитель образотворчого мистецтва

Березне – 2013

Галина Олександрівна

Інтерактивні методи навчання на уроках образотворчого мистецтва

Навчально-методичний посібник. – Березне, 2013 – 72 с.

У навчально-методичному посібнику на основі аналізу досвіду роботи вчителя образотворчого мистецтва Великосовпівської ЗОШ I-II ступенів розкривається суть інтерактивного навчання і виховання представлені його теоретичні засади, методика використання інтерактивних технологій, форм, методів, прийомів, методичні рекомендації Щодо їх застосування. Зібрані цікаві, оригінальні педагогічні ідеї та знахідки, які допоможуть і молодому і досвідченому вчителю зробити урок ефективним та нестандартним.

Навчально-методичний посібник розрахований на вчителів образотворчого мистецтва загальноосвітнього закладу.

Рецензенти:

Шнайдер Т.А., методист комунальної науково-методичної установи «Березнівський районний методичний кабінет» Березнівської районної ради.

Попович Ольга Миколаївна – заступник з навчально-виховної роботи Великосовпівської ЗОШ I-II ступенів

Капранчук Тетяна Миколаївна – директор Великосовпівської загальноосвітньої школи I-II ступенів

Ахмадуліна Галина Володимирівна – вчитель інформатики Великосовпівської загальноосвітньої школи I-II ступенів

Рекомендовано науково-методичною радою комунальної науково-методичної установи «Березнівський районний методичний кабінет» Березнівської районної ради (Протокол №2 від 08 лютого 2013 року)

5. Список використаної літератури

- 1 Божко Л.Н.,ПоляковаГ.А. Методика викладання образотворчого мистецтва в школі. 5-7 кл. – К. : Скорпіон., 2004.
- 2 Волкотруб І.Т. Основи художнього конструювання. — К.: Вища школа, 1988.
- 3 Гребенюк Г.Є. Основи композиції та рисунок. —К.: Техніка, 1997
- 4 Гусаров Е.Н. Современные педагогические технологии.- М.: Академия, 2005.
- 5 Даниленко В.Я. Основи дизайну.— К., 1996.
- 6 Державний стандарт загальної середньої освіти галузі «Художня культура» // Мистецтво і освіта. — 1997.— № 3.— С. 2-10
- 7 Завуч. Освіта.—№ 32 (146), листопад 2002 р.
- 8 Костенко Т.В. Композиція. Методичні матеріали.— Харків, 1997.
- 9 Лещенко М.П. Зарубіжні технології підготовки вчителів до естетичного виховання.— 2-е вид., доп.— К.: Гротеск, 1996.- 92 с.
- 10 Неменский Б.М. Мудрость красоты: О проблеме эстетического воспитания» Книга для учителя— М.: Просвещение, 1981.
- 11 Основи викладання мистецьких дисциплін: Навчальний посібник /за заг. редакцією О.П.Рудницької.— К.: АПН України. 2000.- 184 с.
- 12 Современное декоративное искусство. Очерки истории.-М.: Искусство, 1984.
- 13 Сомов Ю.С. Композиция в технике.— М., 1987.
- 14 Энциклопедический словарь юного художника.— М.: Педагогика, 1983.
- 15 Наволокова Н.П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. – Х.:Основа, 2010
- 16 Ворожейкіна О.М.100 цікавих ідей для проведення уроку.-Х.: Основа, 2011
- 17 Вердіна С.В. Секрети педагогічної майстерності. – Х.: Основа, 2008
- 18 Туріщева Л.В. Нетрадиційні уроки. – Х.: Торсінг плюс, 2008
- 19 Освітні технології: Навчально – методичний посібник. – К.: А.С.К.,2002
- 20 Нові технології навчання: науково – методичний збірник, В.35 – К.: Н.М.Ц.,2003

Зміст

Вступ.....	4
1. Теоретичне обґрунтування.....	9
1.1 Типи уроків образотворчого мистецтва та основні їх компоненти.....	9
1.2 Інтерактивні методи роботи на уроках образотворчого мистецтва.....	11
1.3 Порівняльна характеристика пасивних та інтерактивних методів навчання	24
1.4 Інтерактивний розвиток фантазії учнів.....	26
2 Практичне застосування інтерактивних технологій.....	31
2.1 Конспекти уроків з використанням інтерактивних технологій.....	32
2.2 Позакласна робота. Виховний захід з образотворчого мистецтва «Викрадена картина».....	56
3 Висновки.....	63
4 Вернісаж дитячих робіт.....	65
5 Список використаної літератури.....	69

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку українського суспільства в умовах реорганізації освіти та системи виховання сучасні педагоги розуміють велику роль мистецтва у формуванні високоморальної та розвинутої творчої особистості. Тому відповідно до Державного освітнього стандарту загальної середньої освіти (12-річна школа), Концепції загальної мистецької освіти та головної мети освітньої галузі «Естетична культура», назріла необхідність доповнень у класичних формах залучення школярів до мистецтва.

Зокрема йдеться про потенціал інтегративних підходів, які є одним із засобів інтерактивної форми уроку. Перш за все розглянемо, як розкривається зміст поняття «інтерактивні форми навчання». Словник іншомовних слів за редакцією академіка АН України О. Мельничука дає таке визначення поняттю «інтер...» (лат. *inter...*) — префікс, що означає перебування поміж, періодичність дії; активність — посилена діяльність, діяльний стан. Таким чином, періодичне посилення активності або періодичне переведення в діяльний стан визначає поняття «інтерактивний». Для сприяння розвитку фантазії та уяви, що є складовими творчого потенціалу, та врахування художніх інтересів особистості вчитель може застосовувати ситуації вибору учнями різнорівневих за складністю завдань, тем, технік і матеріалів для виконання художніх робіт і сприйняття мистецьких творів, активізувати різноманітними методами та прийомами пошук у вирішенні завдань.

Пропоную до розгляду методологію інтерактивної форми мистецької освіти, яка враховує вимоги сучасної педагогіки. Вони складаються із завдань, які містять у собі:

Освітні — спрямовані на активацію уяви та фантазії. Передбачають формування практичної діяльності, уміння аналізувати та інтерпретувати мистецькі твори та дитячі малюнки, навчатися споглядати їх різними способами: статичний — сприймати їх через внутрішній світ, пропускати через свої відчуття на рівні порівняння чи поєднання емоційного стану та виразити їх; динамічний — сприймати

через зовнішні відображення мистецьких творів, тобто «оживлювати» образи картини чи скульптури рухами, театральною діяльністю, обрядовими діями. *Спробувати уявити собі, яким чином зображені образи набули тієї чи іншої пози. Пластичними або гострими рухами передати стан природи, що відтворив художник у своєму мистецькому творі. Створювати творчі композиції за мотивами мистецьких творів, видів і жанрів мистецтва, малювати варіації на теми та імпровізувати за творами митців.* Застосування таких нестандартних завдань є одним із засобів стимулювання інтересу до мистецтва. Розглянемо деякі з них. Так, запропонуємо учням провести аналіз на порівняння ряду робіт на одну тему, виконаних дітьми різних вікових категорій. Спроекувати аналіз запитаннями:

- Чим можна ускладнити чи доповнити сюжет?
- Що змінити, які художні техніки, матеріали застосувати, тобто відтворити картину на площині в об'ємі — скульптуру, рельєф, паперопластику?
- У якому жанрі або виді мистецтва намалювати її?
- Визначити мету створення малюнка (навчитися художній техніці, чи він носитиме рекламний характер чи прикрашатиме інтер'єр тощо).

Такий аналіз активізує творчий процес, з'являються нові ідеї та образи у розкритті теми. Це ж стосується *завдань-диктантів*. Учень під диктовку створює композицію, має швидко розташувати зображення так, щоб утворився сюжет. *Завдання на часткове копіювання* якогось фрагмента відомої картини чи малюнка вчителя, а далі придумати та розширити його за своєю фантазією або подивитись на картину та спробувати відтворити побачене. *Вправа на реставрування форми та малюнка посуду за уламком.*

Розвивальні — спрямовані на використання нетрадиційних методів запропонованого матеріалу як один із засобів впливу на творчий потенціал дитини.

Сюди відносяться використання набутих учнями знань з інших навчальних дисциплін; *долучення різноманітних терапій* — арт,

арома, музичні, аутотренінги, релаксація, медитація. **Застосування непоширених художніх технік** (пальчиковий метод, малювання пластиліном на склі, лиття води у форми, ліплення з мокрого піску тощо) **та матеріалів** (малювання лаком для нігтів, губною помадою, тінями для повік, коректором, «ліплення» утеплювальною пінкою, гіпсовим бинтом тощо), **використання різних предметів** (палички, корпусу кулькової ручки, овочів), **застосування імпровізації в поєднанні різноманітних технік**. Використання вчителем різноманітних прийомів ознайомлення дітей із процесом змішування кольорів. Так, палітра може бути у вигляді склянок, у яких знаходяться барвники. Переливаючи їх з одного посуду в інший, діти спостерігають хімічний процес утворення різноманітних відтінків. Таким прикладом може бути накладання кольорових світлофільтрів один на другий, у якому учні спостерігають оптичне змішування кольорів. Далі школярам пропонується самостійно придумати вид палітри. Ця вправа спрямована на засвоєння вмінь змішувати та отримувати нові кольори та відтінки. Аромати також можуть активізувати натхнення дітей. Особливо якщо їх застосувати на уроках малювання пейзажів, натюрмортів. Включаються нюхові аналізатори, які викликають у дитини асоціації з приємними спогадами, що позитивно впливає на її емоційний стан.

Виховні — містять у собі незвичайні форми проведення уроку як засіб формування здатності проявляти творчу діяльність: урок на виставці, у музеї, на екскурсії, у магазині, у майстернях митців — живописців, гончарів, різьбярів, вишивальниць і т. д., в ательє, редакції тощо. Пропонуються **різноманітні види уроків** — шоу, вернісаж, конференція, аукціон, обрядових дійств. Проводити рольові ігри — сесія мистецтвознавців, зустріч інопланетних митців. Теми виховних завдань спрямовані на розвиток не тільки нових образів та ідей, а включають у себе загальнолюдські цінності. До них відносяться створення проектів (колективні форми роботи) з оформлення інтер'єра не лише у своїй школі, а й в інших навчальних закладах, виготовлення подарунків, сувенірів як благодійної допомоги ветеранам, громадянам похилого віку, дітям-інвалідам, сиротам тощо.

Віезд і проведення уроків образотворчого мистецтва, підготовлені учнями за своїм розробленим планом, і пропозиції тем уроків (роль учителя, митця та інше). Проведення конференцій зі своїх надбань у мистецтві. Розглянемо тему «Створення проекту. Оформлення виставки дитячих малюнків» (робота у групах). Це завдання несе в собі дух змагання. Дітям дуже подобається перемагати, коли їм довіряють, дають можливість самостійно вирішити якесь питання, поставлену перед ними задачу. Самостійне вирішення завдання школярем спрацьовує на активне творення, видумування чогось нового, тобто він робить відкриття. Це дає йому впевненість у своїх можливостях. Учителю допомагає учням у визначенні критеріїв, які дадуть змогу вибрати кращий проект, заохочувальні номінації для інших проектів; демонструє послідовність виконання проекту, ескізи готових проектів, зразки шрифтів і шрифтових композицій; роздає проспекти із планом проектування.

Завдання передбачає декілька етапів у досягненні мети:

- Назва проекту.
- Тема виставкових робіт.
- Визначення форми та кольору шрифту.
- Оформлення малюнків.
- Розробка схеми розташування у приміщенні.
- Виготовлення ескізу каталогу виставки, запрошення.
- Форма проведення виставки (аукціон, благодійна, ярмарок тощо).

Підібрати музичне оформлення. Основне завдання уроку — навички написання шрифту, його розташування на аркуші паперу, підбір кольору та форми. Тобто таке звичайне завдання, подане в інтерактивній формі, учні виконують із творчим підходом, мобілізують усю свою фантазію та уяву.

Творчий розвиток особистості на уроках образотворчого мистецтва — це засвоєння нею необхідних художніх навичок і прийомів, розвиток фантазії та уяви, тобто усвідомлення сутності явищ і предметів реальної дійсності з точки зору їх відповідності або

невідповідності особистості моральним та естетичним вимогам, що вироблені людською культурою. Інтерактивні форми сприяють такому розвитку школярів і тим самим забезпечують самостійний пошук різноманітних зв'язків, художніх співставлень, аналогій, паралелей між видами мистецтв і дійсністю, наслідком яких має стати формування в особистості здатності цілісно бачити та сприймати світ, що зумовлює високий потенціал творчості, виховуватиме потребу в художньо-творчій самореалізації, сприятиме духовному самовдосконаленню.

навчально–пізнавальної діяльності, а не основним джерелом знань учня та їх оцінювачем. А головним критерієм оцінки інтерактивної педагогічної технології є її ефективність та результативність.

4. Вернісаж дитячих робіт

- установлення усвідомлюваних учнями міжпредметних зв'язків;
- зв'язок з раніше вивченими знаннями й уміннями, опора на досягнутий рівень розвитку учнів;
- мотивація й активізація розвитку сфер особистості;
- логічність та емоційність усіх етапів навчально–виховної діяльності
- ефективне використання педагогічних засобів;
- зв'язок з життям, виробничою діяльністю, особистим досвідом учнів;
- формування практично необхідних знань, умінь, навичок, раціональних прийомів мислення і діяльності;
- формування уміння вчитися, потреби постійно поповнювати знання;
- ретельна діагностика, прогнозування, проектування і планування кожного уроку.

Творчий розвиток особистості на уроках образотворчого мистецтва — це засвоєння нею необхідних художніх навичок і прийомів, розвиток фантазії та уяви, тобто усвідомлення сутності явищ і предметів реальної дійсності з точки зору їх відповідності або невідповідності особистості моральним та естетичним вимогам, що вироблені людською культурою. Інтерактивні форми сприяють такому розвитку школярів і тим самим забезпечують самостійний пошук різноманітних зв'язків, художніх співставлень, аналогій, паралелей між видами мистецтв і дійсністю, наслідком яких має стати формування в особистості здатності цілісно бачити та сприймати світ, що зумовлює високий потенціал творчості, виховуватиме потребу в художньо-творчій самореалізації, сприятиме духовному самовдосконаленню.

Навчання повинне мати характер навчально–пізнавальної діяльності учня, яка є результатом не засвоєння певної суми знань, вмінь та навичок, а зміну якостей, рис особистості, що здобуває свого втілення у діяльності і ціннісних орієнтаціях учня. Учень повинен перетворитися з об'єкта навчання на суб'єкт навчання, тобто разом з вчителем стати співавтором уроку, його особисту зацікавленість у досягненні позитивних результатів. Вчитель на уроці повинен виступати організатором, керівником і помічником учня в процесі

1 Теоретичне обґрунтування

1.1 Типи уроків образотворчого мистецтва та основні їх компоненти

• Уроки ознайомлення з мистецькими творами

(Учні ознайомлюються з окремими творами різних видів чи жанрів образотворчого мистецтва або цілими серіями цих творів).

• Уроки вивчення творчості художників

(Проводяться бесіди, лекції про творчий шлях одного або кількох митців)

• Уроки сприймання та оцінювання творів образотворчого мистецтва

(Організовується сприймання, оцінка та аналіз певного художнього твору або кількох творів)

• Уроки оволодіння образотворчою грамотою

(Заняття з композиції, малювання з натури, за темами, оволодіння різними художніми техніками тощо)

• Уроки створення самостійних творчих робіт

(Втілення задумів учнів)

• Урок конструювання

• Урок-дослідження (порівняння) .

(Наприклад, малювання обличчя людини (поміряти всі відстані від очей, довжину носа, вуха і т.д.)

За структурою

Сучасні уроки образотворчого мистецтва здебільшого мають комбінований характер, дещо схожі між собою, але й відрізняються відповідно до певної теми або типу.

Їх основні компоненти такі:

- Організація уваги учнів (в разі сприймання – установка на сприйняття)

- Розповідь або лекція вчителя
 - Демонстрація наочних засобів навчання (з паралельним коментарем, бесідою або обговоренням)
 - Інструктаж (вербальний тобто словесний, або візуальний тобто демонстраційний)
 - Практична, творча або оцінна діяльність учнів
 - Аналіз та оцінка створених (або сприйнятих) художніх робіт
- Звичайно, кожному окремому уроку “відповідає” певний набір методів і методичних прийомів.

- Порівняльний аналіз
- Моделювання
- Ігровий метод
- Дискусія
- Метод проблемних та експериментальних ситуацій
- Колективна творча діяльність

Складіть картину. Вашу швидкість оцінює журі за 3-бальною системою.

Перед нами безсмертне творіння Рафаеля «Сікстинська мадонна». На щастя, викрадено і понівечено було лише копію. Справжня «Сікстинська мадонна» вже довгі роки експонується в Дрезденській картинній галереї.

Ватсон. Ми вдячні всім командам за допомогу, а найкмітливіших детективів визначить журі.

(Журі підводить підсумки та нагороджує переможців.)

3. **Висновки**

Впровадження інтерактивних технологій вимагають до створення ефективного уроку яке посягає на таких вимогах:

- використання новітніх досягнень науки, передової педагогічної практики, побудова заняття на основі закономірностей навчально – виховного процесу;
- реалізація на занятті оптимального співвідношення дидактичних принципів і правил:
- забезпечення належних умов для продуктивної пізнавальної діяльності учнів з урахуванням їх інтересів, нахилів і потреб;

4. А.Лосенко. «Прощання Гектора з Андромахою». (Міфологічний.)
5. Андрій Рубльов. «Трійця». (Іконописний.)
6. В.Суриков. «Ранок стрілецької страти». (Історичний.)
7. П.Федотов. «Сватання майора». (Побутовий.)
8. О.Дейнека. «Оборона Севастополя». (Батальний.)
9. Рембрандт. «Відпочиваючий лев». (Анімалістичний.)

Ватсон. Серед скарбів знайдено і викрадену картину, але вона, на жаль, дуже понівечена. Людина, здатна на таке, має відповісти за свій злочин. Та щоб знайти злодія, потрібно уявити собі його зовнішність.

6 конкурс

Холмс. Аборигени, які його бачили, дали словесний опис. Користуючись ним та розміткою пропорцій людського обличчя, створіть фоторобот. Журі оцінить вашу майстерність за 3-бальною системою.

Опис:

1. Худе вилицювате обличчя з видовженим підборіддям.
2. Очі маленькі, мов чорні вуглики, брови густі, насуплені.
3. Ніс тонкий, довгий.
4. Губи теж тонкі, верхня повністю прикрита вусами.
5. На голові старенький капелюх, з-під якого виглядає акуратно підстрижене волосся.
6. Шию закриває високий комір поношеного пальта.

Холмс. А поки Інтерпол на підставі ваших фотороботів шукає злодія, ми граємо останній конкурс.

7 конкурс

Реставрація картини

Холмс. Коли ми говорили, що картина понівечена, малось на увазі найстрашніше — її розрізали на частини. Отже, реставрувати її означає скласти ціле з окремих частин. Фрагменти картини поділено на три групи. Команди по черзі. (хто швидше) працюють над реставрацією.

1.2 Інтерактивні методи роботи на уроках образотворчого мистецтва

Специфіка предмета «Образотворче мистецтво» дозволяє вчителю широко використовувати інтерактивні методи та нестандартні форми організації уроку, які дають змогу підвищити ефективність засвоєння знань, поліпшити контроль над виконанням завдань, викликати у дітей інтерес до навчання.

Для ефективного застосування інтерактивних методик на уроках образотворчого мистецтва плануємо свою роботу, щоб:

- дати учням завдання для попередньої підготовки: прочитати, продумати, виконати самостійні підготовчі завдання, поспостерігати за явищами природи або довкілля;
- на одному занятті можна використовувати один, максимум — два інтерактивні методи, а не їх калейдоскоп;
- дуже важливо провести спокійне глибоке обговорення за підсумками інтерактивної вправи;
- визначити хронометраж, ролі учасників, підготувати запитання й можливі відповіді, виробити критерії оцінки ефективності заняття;
- передбачити різноманітні методи для привернення уваги учнів, налаштування їх на роботу, підтримання дисципліни; цьому, зокрема, можуть сприяти різноманітні вправи-розминки, письмовий розподіл ролей у групах тощо.

Розгляньмо основні інтерактивні методи роботи на уроках образотворчого мистецтва

Починаючи урок, я маю на меті налаштувати учнів на вивчення тієї чи іншої теми, тому звертаюсь до життєвого досвіду учнів, до знань, набутих на попередніх уроках. На етапі актуалізації опорних знань використовую такі методи як «Ланцюжок», «Пінг-понг», і

побудова асоціативного куща, «Так—ні», використання сигнальних карток.

«Так—Ні»

Розгляньмо застосування гри «Так—ні» на уроці з теми «Рельєфна композиція» (5-й кл. «Скульптура»). Ховаю зразок або фото рельєфної композиції і пропоную учням відгадати, про що йтиме мова на уроці, ставлю запитання, які вимагають від учнів тільки відповіді «так» чи «ні».

Учні можуть ставити такі запитання:

- Це твір живопису (графіки, скульптури,...)?
- Це об'ємна скульптура?
- Це скульптура на площині?
- Це рельєф?

Якщо знайдено учнями відповіді, показую класу зразок і оголошую тему уроку. Цей прийом може пов'язувати розрізнені факти, систематизувати наявну інформацію, сприяти зміцненню здобутих знань.

Асоціації. Побудова асоціативного куща

Цей метод полягає в тому, щоб за короткий проміжок часу учні пригадали та сформулювали засвоєні раніше знання з теми, запропонованої вчителем. Дані відповіді у формі коротких тез записують на дошці навколо розглянутого поняття чи явища. Результатом є схема-опора, що актуалізує знання учнів і готує їх до сприйняття нового матеріалу з даної теми.

Наприклад застосування цього методу на уроці з теми «Портрет» у 5-му класі (схема 1).

Ватсон. Ви вдало минули Бермудський трикутник і нарешті дісталися берега. Острів виявився досить великим, і вже на другий день ви заглибилися в Пустелю Спраги, де кожна крапля питної води на вагу золота. Поповнити її запаси ви зможете по черзі відповідаючи на запитання.

4 конкурс

Правильна відповідь — 1 бал = 1 крапля води.

1. Російською мовою це звучить так: «Кажий охотник желяет знать, где сидит фазан». Як сказати це одним словом? (*Веселка.*)
2. Які пензлі використовуються для акварельних фарб? (*Білячі, колонкові, соболинні.*)
3. Як називається морський краєвид? (*Марина.*)
4. Як називається розміщення елементів на картині? (*Композиція.*)
5. Як називається композиція з кольорового скла або іншого матеріала, який пропускає світло? (*Вітраж.*)
6. Відомо, що пензлі художників мають номери. Пензлик якого номера найтонший? (*№ 1.*)
7. Що таке темпера? (*Фарба.*)
8. Як називається щит, який підтримує полотно під час роботи художника? (*Мольберт.*)
9. Українською мовою — це «мертва природа», а французькою? (*Натюрморт.*)
10. Як називається дощечка для змішування фарб? (*Палітра.*)
11. На чому частіше малюють олійними фарбами? (*На полотні.*)
12. Перш ніж створити велику картину, малюють маленьку. Як її називають? (*Ескіз.*)

Холмс. Ви нарешті дісталися до Печери Скарбів. Тут ціла потаємна галерея. Картини розставлені всюди. Щоб отримати 1 бал — назвіть жанр картини, 2 бали — згадайте її назву, 3 бали — назвіть прізвище автора.

5 конкурс

1. Леонардо да Вінчі. «Джоконда». (*Портрет*)
2. В.Патик. «Соняшники». (*Натюрморт.*)
- 3.1. Айвазовський. «Дев'ятий вал». (*Пейзаж.*)

лист від таємного шанувальника мого таланту. Виявляється, він раніше поліції потрапив на місце злочину і знайшов там оце.

Ватсон. Це ж справжнісінька піратська карта! На ній намальовано Острів Скарбів і шлях до нього! Чудово, Холмсе! Ви не тільки надзвичайно розумний, а й надзвичайно везучий, друже.

Холмс. Не кажіть наперед! Крім того, без допомоги наших друзів навіть у мене нічого не вийде. Адже, як ви самі бачите, картину заховано в печері, печера — на острові, а острів — в океані, де нас можуть чекати великі несподіванки. Чи є в команд сміливість подолати цей шлях? Є? Тоді в дорогу, кораблі шостих класів!

2 конкурс

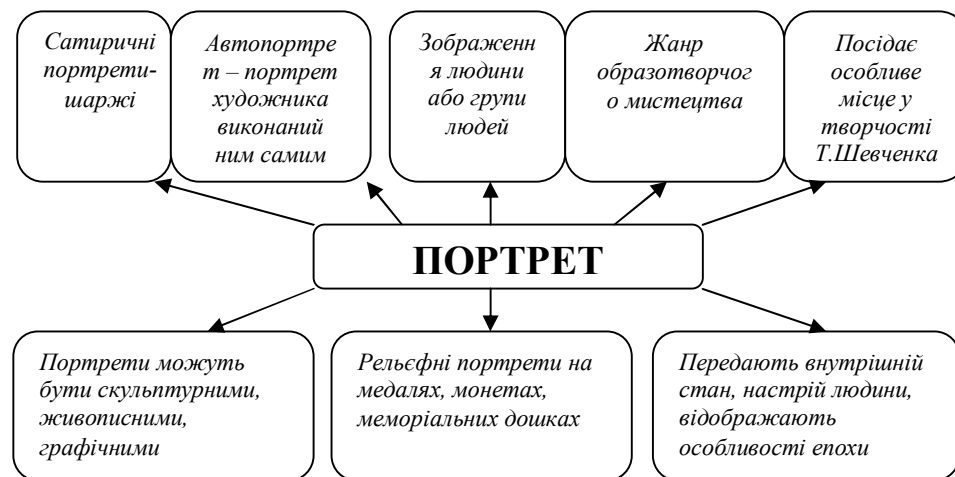
Ватсон. Ви на шляху до Острова Скарбів. Перед вами великий і прекрасний Океан Образотворчого Мистецтва. Щоб перепливати його, треба з даних букв скласти чотири назви видів образотворчого мистецтва (графіка, живопис, скульптура, архітектура).

Команда, що перша впорається з завданням, отримує 3 бали, наступні — 2 та 1..

Взявши старт, ваші кораблі впевнено мчать назустріч пригодам. 1 ось перша. Попереду Бермудський трикутник. В цьому місці зникло без сліду багато мандрівників. Кажуть, тут живе лихозвісне Морське Чудовисько. Щоб вберегтися від його гніву, кораблеві потрібен талісман.

3 конкурс

Холмс. З виданих вам трикутників ви маєте за 2 хвилини створити і наклеїти на аркуш композицію, розповівши журі та болільникам, чому саме такий талісман вбереже ваш корабель від загибелі в Бермудському трикутнику. Журі оцінюватиме вашу творчість за п'ятибальною системою.

На уроці з теми «Книжкова графіка» у 6-му класі асоціативні її куш (квітка) може мати такий вигляд (схема 2).

Для ознайомлення школярів із поняттям теплі та холодні кольори

пропоную такі завдання:

- уявити себе в палаці Снігової Королеви;
- уявити себе в гостях у Сонця.

Наступні завдання для учнів:

- Описати палац та будинок Сонця, використати найбільшу кількість назв кольорів;
- З набору різнокольорових карток вибрати ті, колір яких підходить для зображення палацу Снігової Королеви та ті, кольорами яких можна зобразити будинок Сонця;
- Розміщують картки відповідних кольорів навколо зображення палацу та будинку (на дошці);
- Роблю висновок про розподіл кольорів на холодні та теплі .

Швидко перевірити рівень засвоєння знань учнями всього класу дозволяє використання сигнальних карток. Кожен учень отримує картки двох видів для відповідей «так» і «ні». Висловлюю свої твердження. Якщо діти погоджуються або не погоджуються з ним, то сигналізую відповідною картокою. Таку систему також можна використовувати, коли учням із двох запропонованих відповідей потрібно вибрати правильну.

Значно підвищити рівень засвоєння учнями навчальної інформації дозволяє використання таких методів: робота в малих групах, метод проектів, «Експедиція» («Подорож»), «Мозкова атака», «Наукова конференція», «Прес-конференція», обмін інформацією.

«Експедиція»

У 5-му класі на уроці з теми «Походження мистецтва» (розподіл «Оригінальна графіка» за програмою О.Д.Михайлюк «Візуальне (образотворче) мистецтво») я використовую такий метод як «Експедиція» («Експедиція в часи існування первісної людини»). Заздалегідь утворені учнівські групи стримують маршрути експедиції та матеріали для опрацювання: фото наскельних зображень, матеріали

3) Російський художник, що прожив коротке і нелегке життя (1860—1900), був другом відомого російського письменника Антона Павловича Чехова. Став визнаним майстром пейзажу. Серед його картин — «Тиша», «Владимирка», «Зарослий став». Його помітив колекціонер Третьяков і придбав декілька його картини. (*І.Левітан.*)

4) Сучасний український художник. Народився 1938 року в місті Рівне. Основним видом образотворчого мистецтва є живопис. У Львові 1982 року було відкрито його персональну виставку, Найбільше працює в жанрі тематичної композиції. Одне з найвідоміших полотен — «Літо. 1941 рік». (*К.Литвин.*)

5) «Великим візантійцем» називали його в наших краях. Народився на початку ХІУ ст. Вже будучи знаменитим стінописцем, що розписав понад 40 церков у різних країнах, через Кафу (Феодосію) і Київ приїхав у Новгород, шукаючи застосування своєму таланту. Створив чимало фресок у руських церквах та велику кількість ікон. Серед них — «Успіння» та «Преображення». (*Феофан Грек.*)

6) Визначний український художник, всебічно обдарована людина. Жив з 1814 по 1861 рік. Малювати почав з малю. Навчався в Петербурзі в Академії мистецтв. За свої 47 років створив багато графічних та живописних творів. (*Т.Г.Шевченко.*)

Холмс. Закінчено перший тур, і поки журі підраховує бали, підіб'ємо перші підсумки нашого розслідування: ми дізналися, що викрадено картину знаменитого італійського художника епохи Відродження Рафаеля.

Холмс. Якщо знаємо, що шукати, треба починати пошуки.

Ватсон. Але, Холмсе! Злодій міг заховати картину де завгодно! Ми можемо світ обійти і не знайти її.

Холмс. Не хвилюйтесь, Ватсоне. Поки ви прагнули здобути інформацію в поліції, до нашої поштової скриньки надійшов

Ватсон. А чи схоче хто вплутуватись у все це?

Холмс. Зараз побачите. Байдуже спостерігати за розкриттям цього злочину не можуть команди класів.

(Глядачі оплесками зустрічають команди.)

1 конкурс

Холмс. Шановні команди! Спочатку нам треба дізнатись, картина якого художника зникла. Ватсон має список, з якого, користуючись описами, слід викреслити зайві прізвища, — тоді в ньому залишиться прізвище автора викраденої картини. Після того, як я зачитаю всі описи, кожна команда піднімає картку зі своїм варіантом відповіді. Перша правильна відповідь отримує 2 бали, друга й третя — по одному, неправильна відповідь — 0 балів.

Ісаак Левітан

Андрій Рубльов

Рембрандт

Рафаель

Тарас Шевченко

Феофан Грек

Костянтин Литвин

1) Художник протестантської Голландії, що звільнилась від іспанського ярма. Жив з 1606 по 1669 рік. Після досить короткого періоду щастя був надзвичайно, трагічно нещасний. Ранні його картини оспівують багатство та пишність, а пізні — злидні та бідність. Серед них — «Старий у червоному», «Повернення блудного сина».

(Рембрандт.)

2) Геніальний майстер староруського іконопису. Народився близько 1360 року. Був монахом Андрониковаго монастиря під Москвою, де й похований. Ще замолоду працював разом із знаменитими іконописцями, розписуючи Благовіщенський собор Московського Кремля. Серед найкращих — ікони «Трійця», «Спас».

(А.Рубльов.)

енциклопедій та підручників з мистецтва та історії, статті, карти місць розташування печер.

- Експедиція до Альтамірської печери (північ Іспанії)
- Інформація для ознайомлення
- Експедиція до печери Ласко (Франція).
- Експедиція до печери Фон-де-Гом (Франція).
- Експедиція до Канової печери (Нижній Урал).

«Подорож»

Навчальний матеріал з теми «Писанкарство» (6-й кл.) учні сприйматимуть цікавіше, якщо його розглянути у формі подорожі по рідному краю. Учні об'єднуються в групи, спільно опрацьовують один з аспектів досліджуваної проблеми, готують виступи.

- «Історики» повідомляють про час та умови виникнення писанок.
- «Народознавці» готують виступ про символіку, обереговість та поліфункціональність писанок.
- «Красознавці» розповідають про особливості розпису писанок різних регіонів України.
- «Кольорознавці» пояснюють значення кольорів у писанкарстві.
- «Знавці технік розпису» повідомляють інформацію про класифікацію писанок залежно від техніки виконання розпису.
- «Мистецтвознавці» ознайомлюють із легендами та піснями про писанки.

Оформлення опрацьованих матеріалів може бути виконане учнями у вигляді домашніх проєктів, які об'єднуються в довідник або брошуру «Українська писанка».

«Мозкова атака»

При застосуванні цього методу під час опрацювання учнями теоретичної частини навчального матеріалу з ілюстрування книги (6-й кл. Книжкова графіка) спонукаю учнів до колективного дослідження, ставлячи запитання (проблему для обговорення): чи одне й те саме — ілюстрація й сюжетна композиція? Учням пропонують порівняти картину Т.Яблонської «Над Дніпром» та ілюстрацію В.Полтавця до твору Т.Шевченка «Встала весна».

Думки учнів та висунуті ними ідеї записують на дошці. Діти зазначають, що робота художника над ілюстрацією схожа до роботи над сюжетною композицією. Відмінність полягає в тому, що, ілюструючи твір, художник розкриває графічними засобами думку автора, а працюючи над сюжетною композицією, сам вибирає зміст і образи, по-своєму їх передає й трактує. Так, Т.Яблонська створила сюжетну композицію самостійно, на основі власного аналізу змісту, образів, натури, а В.Полтавець художніми засобами розкрив зміст і образи твору великого поета. Спільним є те, що обидва автори спиралися на етюди, замальовки з натури, на свою пам'ять і фантазію, вміння й навички.

Висунуті ідеї уточнюють і доповнюють, разом з учнями систематизують інформацію щодо особливостей ілюстрацій та відмінності їх від сюжетних композицій. Результати такого дослідження «повертають» учням у вигляді «спільно виробленої» схеми, якою учні користуються під час роботи над ілюструванням літературного твору.

«Прес-конференція»

«Прес-конференція» — це рольова імітаційна гра. Для проведення уроку у формі прес-конференції ділю клас на групи «консультантів» (заздалегідь підготовлених учнів) та «репортерів» (учнів, які готують питання з даної теми з метою отримання необхідної інформації).

«Викрадена картина»

Мета: Розвиток інтересу до творів образотворчого мистецтва; розширення кругозору; виховання колективізму, взаємодопомоги, взаємоповаги.

Обладнання: Картки з прізвищами художників, карта подорожі, картки з буквами, різноколірні трикутники, схеми пропорцій обличчя людини, репродукції картин, копія «Сікстинської мадонни» Рафаеля, магнітофон.

Хід заняття

Учитель. З найдавніших часів твори образотворчого мистецтва були безцінним скарбом світової цивілізації. За часів фараонів володіння ними вважалось неабиякою розкішшю. Зараз більшість шедеврів зберігається в найкращих музеях світу. Своїми колекціями пишаються Дрезденська галерея в Німеччині, нью-йоркський Метрополітен-музей в США, Паризький Лувр у Франції, Ермітаж і Третьяковська галерея в Росії, музеї Києва та Львова. І яких би заходів безпеки не вживали працівники музеїв, завжди знаходилися хитрі та кмітливі злодії, які прагнули викрасти твори мистецтва. Саме такий прикрий випадок стався сьогодні вночі. З картинної галереї зникла відома картина. За справу взялися професіонали — містер Шерлок Холмс та доктор Ватсон.

(Музика. До зали входять Шерлок Холмс, за ним доктор Ватсон.)

Холмс. Доброго ранку, докторе Ватсон!

Ватсон. На жаль, сер, ранок зовсім недобрий!

Холмс. Що трапилось? У вас такий стурбований вигляд!

Ватсон. Цієї ночі трапилась надзвичайна подія: пограбовано картинну галерею!

Холмс. Так, це неприємно, але надзвичайно цікаво. Ми допоможемо Скотланд Ярду!

Ватсон. Холмсе, вони відмовились від допомоги і старанно приховують подробиці. Я тільки-но звідти. Ось — це все, що мені вдалось дістати.

Холмс. Так, малувато... Думаю, нам потрібні помічники.

Кожна група захищає свою роботу.

VII. Підсумок уроку.

1. То що ж ми сьогодні з вами вивчили на уроці?
2. Аналіз об'ємних робіт з позакласної роботи. А ще подивіться на роботи ваших старших друзів. Це теж архітектурні споруди, виготовлені з картону, дерева.

Створювати прекрасні будинки, міста і села це мистецтво. Отже, архітектура - це вид мистецтва. І ви повинні любити і ніколи не забувати наш прекрасний край, нашу Батьківщину. Можливо, в майбутньому хтось із вас стане справжнім архітектором і спроектує прекрасне місто з незвичними для сьогоднішнього спорудами.

2.2 Позакласна робота. Виховний захід з образотворчого мистецтва

Не залишаю поза моєю увагою використання інтерактивних технологій і в позакласній роботі, застосовую їх при проведенні предметних тижнів, виховних заходів, вечорів, тощо. Пропоную ознайомитись з розробкою виховного заходу

Використати цей метод можна під час пояснення питання композиції. «Консультанти» опрацьовують матеріал: види композицій + приклади художніх творів.

Схема аналізу.

- «Репортери» ставлять свої запитання з метою отримання від «консультантів» якнайповнішої інформації.
- «Репортери» в ході уроку складають наукові статті, що розкривають питання композиції.

Завдання для всіх учнів: створити абстрактні композиції з геометричних фігур (набори); робота в парах.

Обмін інформацією

У формі обміну інформацією можна провести фрагменти уроку або цілий урок. Особливістю є необхідність попередньої самостійної підготовки учнів. За 1—2 тижні до уроку учням даю завдання попрацювати в бібліотеці; підібрати книги, в яких би в тій чи іншій формі було висвітлено тему уроку; продумати і запропонувати план вивчення даного питання на уроці; відібрати матеріал для свого виступу і розрахувати його на 1—5 хв (за вказівкою вчителя). Бажаючі можуть підготувати екскурси в історію, дослідження, схеми, малюнки, таблиці, карти місцевості, відомості з історії мистецтв тощо. Для бажаючих проводять консультації. Дають також інформацію з даної теми, яка є в навчальному кабінеті. Кожен учень приносить на урок хоча б одну книгу, в якій дану тему розкрито найповніше.

Одне з головних завдань, які стоять перед учителем, — добре організувати обмін знаннями, які здобувають учні під час роботи зі «своїми» книгами, подбати про дотримання регламенту, виділити істотну, актуальну і нову інформацію.

Результати такого виду навчальної діяльності можна представити у вигляді «Дерева мистецтва». Наприклад, на уроці, присвяченому вивченню творчості художників-імпресіоністів,

«Дерево мистецтва» матиме таку схему (на дошці прикріплюю портрети художників, репродукції картин, карту).

Для того, щоб дати змогу учням висловити свої думки та передати враження від сприймання художніх творів, використовую такі методи: «Світська розмова», «Мікрофон», «Ланцюжок».

«Світська розмова»

Учні в парах аналізують твір з точки зору емоційно-сміслового задуму композиції, колориту, засобів вираження, визначають приналежність твору до відповідного стилю, дають характеристику епохи. Репліки учні можуть починати словами: «Вельмишановний, а знаєте Ви, що...». Якщо в учнів виникають труднощі під час бесіди, то вчитель може запропонувати їм опорні фрази, записані на дошці або на картках:

- Перед нами живописне полотно, натюрморт з...
- У центрі картини розміщено...
- чітко виділено композиційний центр — ближче до країв...
- предмети набувають відтінків...
- живописець використовує такі кольори...
- тло написано...
- художник пише мазками (плямами, штрихами)
- Картина, написана багато років тому, і сьогодні вражає глядачів.

«Мікрофон»

На уроках, що містять такий вид діяльності як сприйняття творів мистецтва, ефективно використання методу «Мікрофон». Такий спосіб вираження своїх думок дає кожному змогу сказати щось швидко, визначити головне, виступати по черзі.

Вирішення завдання перевірки та зміцнення знань пов'язане з використанням таких методів: «Навчаючи вчуся», «Акваріум», метод проектів, «Аукціон», «Образна структурна модель». Контрольні уроки

перекладинами. Відомий архітектор В.Беретті у 1837-1838 роках упорядкував їх. Нині Золоті ворота реконструйовано. В середині павільйону в 1983 році відкрито музей "Золоті ворота".

4-ий учень. А зараз перед нами постала прекрасна будівля - костюль святого Миколая, що на Великій Васильківській вулиці. З високоякісного цементу виготовлені декоративні прикраси, що надають багатого вигляду центральному фасаді з двома стрілчастими вежами. У зовнішніх формах, у прикрасах костюлу, як і в інтер'єрі, впізнаються характерні особливості готичного стилю: прагнення висоти виражене у вертикальних лініях і стрілчастих арочних отворах.

Учитель: Далі наш маршрут пролягає до Палацу Україна. Цю прекрасну споруду побудовано 1970 року. В створенні палацу взяли участь архітектори Е.Маринченко, П.Жилицький та І.Вайнер. Зал розрахований на 3780 глядачів. На сцені вміщується 1500 осіб.

- Сьогодні ви ознайомились із прекрасними архітектурними спорудами наших міст. Сподобались вони вам?

А зараз я пропоную вам уявити себе архітекторами і дизайнерами та спробувати створити цікавий оригінальний проект "Казкове місто", "Будинок моєї мрії", "Нова вулиця".

Але під час проектування архітектурних об'єктів ви повинні знати, що таке перспектива та основні закони перспективи.

Перспектива - спосіб зображення на площині об'ємних предметів такими, якими ми бачимо їх з певної точки спостереження.

Лінійна перспектива - побудова уявних змін предмета у зв'язку з його розташуванням і зменшенням розмірів із віддаленням предмета.

Існують два закони перспективи:

Перший закон - чим більш віддалений від нас предмет, тим він здається меншим.

Другий закон - горизонтальні паралельні лінії, віддаляючись від нас під будь-яким кутом, поступово зближуються і сходяться вдалині в одній точці.

V. Практична робота учнів.

VI. Захист робіт.

символізував велич столиці Київської Русі - України. Споконвіку 21 листопада в Києві відзначалось велике храмове свято. Ця дата з давніх-давен пов'язана з архистратигом Михаїлом. Кияни вірили: поки Михаїл опікується їхнім містом, поки стоїть над дніпровськими схилами собор, Києву не страшні ніякі лихоліття.

Михайлівський Золотоверхий собор побудований в 1108-1113 роках на території монастиря за часів правління внука Ярослава Мудрого київського князя Святополка Ізяславича. Собор мав хрестовобаневий шестистовпний храм з позолоченими банями пізніше семибаневий. Собор побудований із каміння і цегли - плінфи. Стіни собору були прикрашені мозаїкою і фресками. У 1934-1935 роках собор розібрали. Його було відновлено у 2000 році.

2-ий учень. Андріївська церква -- пам'ятка архітектури, її побудовано у 1749-1754 році у стилі бароко за проектом В.Растреллі. Це одnobаневий храм створений у формі хреста, в кутах якого розташовані декоративні башти на масивних стовпах, що мають функцію контрфорсів. Навколо церкви розташована тераса, з якої можна бачити мальовничу панораму Подолу і річки Дніпра. Всередині церква виконана у стилі рококо. З 1968 року Андріївська церква відкрита як архітектурний музей, тут проходять концерти камерної та хорової музики.

Учитель: Далі наш маршрут пролягає через станцію метро "Золоті ворота".

3-ий учень. Золоті ворота — головна брама давнього Києва XI століття. Це найвидатніша пам'ятка архітектури часів Київської Русі. Про Золоті ворота згадується в літописі 1037 року. Будувались вони одночасно з новими укріпленнями Верхнього міста. Золоті ворота були могутньою захисною спорудою та одночасно центральними воротами міста. Над золотими воротами було побудовано церкву із позолоченою банею, вірогідно звідси і походить назва воріт.

У 1651 році голландський художник виконав малюнок залишків церкви, які збереглися серед руїн Золотих воріт. А в 1750 році руїни Золотих воріт були засипані землею. У 1832 році їх розкопав археолог К.Лохвицький, а архітектор Ф.Мехович закріпив їх залізними

мають теж чималий спектр — конкурси, змагання, багатоетапні естафети тощо.

«Навчаючи вчуся»

Метод використовують під час узагальнення та закріплення вивченого та завершення роботи з теми.

Мета: дати учням змогу взяти участь у навчанні й передачі своїх знань однокласникам. Використання цього методу дає загальну картину понять і фактів у мистецтві, викликає певні запитання й підвищує інтерес.

Порядок проведення:

- Підготувати картки з фактами, що стосуються теми, по одній на кожного учня.
- Роздаю по одній картці кожному.
- Упродовж кількох хвилин учні читають інформацію на картці.
- Після того як учні прочитають інформацію, пропоную їм ходити по класу, ознайомлюючи зі своєю інформацією інших однокласників.
- Учень може одночасно розмовляти тільки з однією особою. Завдання полягає в тому, щоб поділитися своїм фактом і самому отримати певну інформацію від іншого учня.
- Після того як учні завершать цю вправу, пропоную їм розповісти що-небудь із того, про що вони дізналися від інших. Відповіді можна записувати на дошці.

Розглядаємо застосування методу «Навчаючи вчуся» на узагальнювальному уроці з теми «Поняття про архітектуру як художній образ. Від палеоліту до нашої доби» (7-й кл.). Під час підготовки до уроку допоможе наступна інформація, оформлена у вигляді карток.

Картки містять інформацію про зміст поняття архітектури, вимоги до архітектурних споруд, види архітектури за призначенням, художньо-виражальні засоби архітектури, відомості про найвідоміші архітектурні споруди.

«Акваріум»

Розподіляю учнів на чотири групи і пропоную їм прочитати текст, що містить певний обсяг навчального матеріалу або розглянути ряд наочних посібників з описами та поясненнями впродовж 3—5 хв. Потім одна з груп сідає в центр класу. Це необхідно, щоб відокремити діючу групу від слухачів певною відстанню. Ця група отримує лист із завданнями та схемою роботи:

- Прочитати вголос завдання.
- Обговорити проблему, використовуючи метод дискусії.
- Дійдіть спільного рішення за 3-4 хв.

Групі пропоную уголос прочитати ситуацію або завдання та обговорити її розв'язання. Всі інші учні класу мають тільки слухати, не втручаючись у хід обговорення. На цю роботу групі дають 3—5 хв. Після цього група займає свої місця, а я ставлю до класу запитання:

- Чи погоджуєтеся ви з думкою групи?
- Чи була ця думка достатньо аргументована, доведена?
- Який з аргументів ви вважаєте найпереконливішим?

На таку бесіду відводжу до 2—3 хв. Після цього місце в «Акваріумі» займає інша група, яка обговорює наступне завдання. Всі групи по черзі мають побувати в «Акваріумі», і діяльність кожної з них слід обговорити всім класом. У межах «Акваріума» можна підбити й підсумки уроку.

Цей метод використовую на етапі закріплення знань, наприклад, на уроці з теми «Поняття про художньо-конструктивні та стилістичні особливості архітектурних образів» у 7-му класі.

Кожна група, яка перебуває в «Акваріумі», отримує фото пам'ятки архітектури. Завдання: вказати належність даної архітектурної споруди до відповідного стилю та епохи. Для полегшення виконання завдання учні можуть скористатися підготовленими мною пам'ятками, що містять перелік характерних особливостей архітектурних споруд різних стилів. Відповідь необхідно обґрунтувати, проаналізувати художньо-конструктивні особливості споруди, назвавши найхарактерніші деталі та визначивши найістотніші ознаки.

році. Зверніть увагу, що ці споруди мають декоративне оздоблення, яке надає їм краси та урочистості.

Ожило, помолоділо місто у повоєнний час. З'явилися нові вулиці, 9-14-поверхові будинки у нових мікрорайонах. Прекрасною спорудою є будинок обласної державної адміністрації, музично-драматичний театр та інші.

Змінюються часи, змінюються стилі. І в місті з'являється архітектура нової доби. Ось ці нові прекрасні споруди.

IV. Мандрівка по Києву.

(Звучить пісня про Київ)

А зараз наша мандрівка продовжиться вулицями нашої столиці. Ми під'їжджаємо до Києва. Перед нами бульвар Тараса Шевченка. Неподалік розташований Ботанічний сад. А ось перед нами Володимирський собор. У плані це шестистопний храм, що має 7 бань. Внутрішні настінні розписи виконані у 1885-1896 роках російськими художниками В.Васнецовим, М.Нестеровим, українськими - - В.Замайло, С.Костенко, М.Пимоненко під загальним керівництвом професора А.Прахова.

А якщо пройдемо трохи далі, то з'явиться споруда Київського національного університету -- це історична пам'ятка міста. Збудований університет у 1837-1843 роках.

1-ий учень. Зупинка на Михайлівській площі. Михайлівський золотоверхий собор, збудований в XI столітті, тривалий час

Учитель: Цей урок мистецтва проведемо у формі заочної екскурсії. А здійснимо мандрівку своїм селом, обласним центром, столицею нашої країни Києвом і назвемо цю екскурсію "Село і місто моїми очима".

Помандруємо автобусом. Хоч наш автобус і уявний, але без квитків ми їхати не зможемо. Виникає запитання, а де ж узяти гроші? А ваші відповіді на тестові запитання і будуть умовними грошима, за які ви зможете придбати квиток.

Отож сідаємо в автобус і проїдемо спочатку вулицями нашого села. В селі в основному всі будинки одноповерхові, не мають ніяких особливих прикрас, тобто відповідають таким вимогам, як корисність, міцність. Але є в нас і кілька будівель двоповерхових: це наша школа, пошта і кілька новобудов на вулиці Новоселів.

Відрізняються своєю архітектурою від наших житлових будинків споруди сільського клубу, сільської ради, медпункту.

III. Подорож по обласному центру.

За вікнами нашого автобуса промайнули засніжені поля і на обрії з'явилася панорама новобудов. Це Рівне, квітуче поліське місто, наш обласний центр. Прямуємо на центральну площу майдан Незалежності. Ви скажете: яке молоде місто. Та перша згадка про Рівне датується 1283 роком. Місто не раз руйнувалось та спалювалось, тому й лишилося дуже мало давніх архітектурних пам'яток. Такою пам'яткою є нинішнє приміщення обласного краєзнавчого музею. Величною пам'яткою архітектури є центральний храм Рівного Воскресенський собор, збудований у 1895

Для обговорення в групах пропоную фото таких архітектурних споруд:

1-ша група.

Храм Гери в Пестумі. Друга чверть V ст. до н. е. (Від Музеї та галереї, де збігаються полотна, Музей Мармоттан, музей Орест (Париж), Інститут Курто, Національна галерея (Лондон), Музей образотворчого мистецтва (Бостон), Художній інститут (Чикаго).

1855 — перша Всесвітня виставка в Парижі

1863 — Роботи в «Салоні знедолених»

Ключові дати

1870—1871 — війна між Францією та Прусією, повстання в Парижі, проголошення комуни 1874 — виставка кращих полотен

1886 — остання (восьма) виставка; розпад течії імпресіоністів

Панорами писали міські пейзажі з підвищення, що відкривало великий простір.

Ренуар. «Новий міст»

Зображення міста

Людський натоп зображали велике місто жвавим, наповненим людьми.

Моне. «Бульвар Капуцинок в Парижі»

Прогулянки містом одна з улюблених тем — буржуа, що гуляють містом.

Ренуар. «Бульвар Клігні»

Зображення природи. Небо динамічне і мінливе

Ренуар. «Порив вітру»

Море -- багатство форм і відтінків

Моне. «Втеча Ротфора»

Дерева. Цікаві комбінації світла й тіні на тлі силуетів стовбурів.

Моне. «Тополі»

Сніг приваблює властивістю перетворювати пейзаж.

Моне. «Сорока»

Натюрморт -- приділяли увагу як одному з традиційно популярних жанрів.

Мане. «Троянди і тюльпани у вазі з драконом»

Роки навчання Еміль Золя — письменник і журналіст, що підтримував імпресіоністів

Робота на пленері — знахідка імпресіоністів Відмова від ескізів

Світло — центральний «персонаж»

Моне. Картини на тему Руанського собору.

Поль Сезан

Клод Моне

Представники

П'єр Огюст Ренуар

Едуард Мане

Едгар Дега

Каміль Піссаро

Основні принципи:

- намагались зображати реальне життя;
- побутові сценки, реальні пейзажі;
- віддавали перевагу роботі на пленері;
- писали в основному яскравими фарбами.

Час та місце виникнення

Франція. II пол. XIX ст. (карта Франції з назвами міст, де працювали імпресіоністи)

Походження назви «імпресійон» з французької означає «враження».

Незадоволення панівними на той час тенденціями в мистецтві

Умови виникнення

- систематичні провали на офіційних виставках
- прагнення створити новий напрям у живописі
- доповідь: Античне мистецтво, Доричний ордер.

2-га група. Церква Нотр-Дам-ла-Гранд в Пуатьє.

XII ст. Франція або Церква села Горяни поблизу Ужгорода.
(Відповідь: Романський стиль, мистецтво середньовіччя.)

3-тя група. Собор Нотр-Дам у Реймсі (1211—1311). Франція, або Вестмінстерське абатство в Лондоні, Англія. (Відповідь: Готичний стиль.)

архітектуру з використанням спеціальної термінології; виховувати любов до рідного села, Батьківщини, українського мистецтва.

Обладнання: ілюстрації різних видів архітектурних споруд.

Хід уроку

I. Тестування учнів

1. Скільки кольорів у райдуги.
2. Малювання олівцем відносять до
 - а) живопису;
 - б) графіки;
 - в) аплікації.
3. Лінія, на якій візуально "сходяться" небо із землею, називається
 - а) лінія сходу;
 - б) лінія віддалення;
 - в) лінія горизонту.
4. Предмети, що розташовані близько до нас, зображують
 - а) великими за розміром у нижній частині аркуша;
 - б) маленькими за розміром у верхній частині аркуша;
 - в) великими за розміром у верхній частині аркуша.
5. У Петриківському розпису найчастіше трапляється зображення
 - а) васильків;
 - б) колосків;
 - в) калини.
6. В анімалістичному жанрі зображують
 - а) людей;
 - б) тварин;
 - в) природу.
7. Картина носить назву "пейзаж", якщо на ній зображені
 - а) предмети з природи;
 - б) об'єкти природи;
 - в) обличчя людини.

II. Повідомлення теми і завдань уроку

1. Ознайомлення із архітектурними термінами.

глині відводиться важливе місце у творенні тіла першолюдності з червоної або морської глини. У зв'язку з цим згадаймо і старі, як світ, теорії походження життя із моря, і про те, що в глибоководній червоній глині містяться дрібні магнітні кульки, в яких є шреберзит – речовина, що входить до складу космічного пилу й зустрічається в чистому вигляді лише в космосі. Ми виготовимо сувенір з «земного» матеріалу – пластиліну.

IV. Практична робота учнів.

Послідовність виконання.

1. Розкачати пласт завтовшки 0,5 см.
2. Вирізати з пласта прямокутник, що дорівнює колу банки, ширина – висоті.
3. Обернути пластилін навколо банки, загладити місце з'єднання.
4. На верхню частину банки прикріпити служку з пластиліну.
5. Для виготовлення пальців до нижньої частини прикріпити шматок пластиліну у формі трикутника.
6. Надріжте трикутник на 5 частин, надайте їм форму пальців.
7. Покрийте виріб клеєм ПВА, потім фарбою.
8. Декоруйте свій виріб, використовуючи аплікацію або рельєфне ліплення.

V. Аналіз робіт учнів.

VI. Підсумок уроку.

«Мікрофон».

Що нового узнали ви на уроці?

Що таке сувенір?

V. Домашнє завдання.

Підготувати матеріали для створення вітальної листівки в техніці паперопластики.

7 клас

Тема уроку: Бесіда про архітектуру. Архітектура як вид мистецтва.

Мета уроку : поглибити знання учнів про архітектуру як вид мистецтва; ознайомити з архітектурою свого села, обласного центру, м. Києва. Розвивати в учнів навички зв'язного мовлення про

4-та група. Заміський ансамбль Петергофа (відповідь: барокко), або Версальський палац XVII—XVIII ст. (відповідь: злиття класицизму та барокко в єдиний парадний стиль).

Метод проектів

Застосування цього методу розраховане на розвиток уміння побачити проблему, замислитися над нею, знайти спосіб її розв'язання, застосовуючи набуті раніше знання та навички.

Для уроків образотворчого мистецтва рекомендую творчі проекти. Наприклад, результатом роботи всіх учнів класу на уроках з теми «Поняття про містобудівне та ландшафтне проектування» в 7-му класі може бути макет сучасного мікрорайону, в якому кожна група виконує макет споруди певного типу (житловий будинок, дитячий садок, магазин, школа, кінотеатр тощо).

Учні в групі можуть розподілити ролі так: відповідальний за проект, організатор, генератор ідей, оформлювач результатів.

Етапи роботи над проектом:

- Оголошення мною теми.
- Постановка проблеми. Учні визначають, які споруди необхідно внести до проекту; встановлюють характерні конструктивні – стилістичні особливості кожного типу споруд; пропонують варіанти виконання завдання (з допомогою вчителя).
- Розподіл завдань серед груп, пошук інформації, р значення найкращого варіанту, встановлення способів виконання проекту.
- Робота над завданням: добір необхідних матеріалів, креслення розгортки, виготовлення виробу.
- Попереднє обговорення отриманих результатів в групах.
- Захист (презентація проектів).
- Колективне обговорення.
- Висновки.

Урок-конкурс

Конкурс — вид ігрового методу, що розкриває великі можливості для використання роботи з групами. Кожна група прагне створити кращий зразок виконання одного й того ж завдання.

Наприклад, на уроці з теми «Мова архітектурних образів. Будинок казкового героя» (7-й кл.) поділяю учнів на групи, пропоную групам однакові набори частин споруд та архітектурних деталей із картону. Повідомляю професію або вид діяльності казкового героя.

Завдання:

- змодельювати будинок із запропонованих частин;
- приклеїти частини на аркуш, оздобивши будинок придуманими або домальованими деталями, так щоб він відповідав характеру та професії казкового мешканця;
- підготувати усний захист проекту.

Аналізую, роботи і визначаю групу-переможницю.

1.3 Порівняльна характеристика пасивних та інтерактивних методів навчання

Критерії порівняння	Пасивні методика	Інтерактивні методика
1. Обсяг інформації	За короткий проміжок часу можна ознайомитися з великим обсягом інформації	Невеличкий обсяг інформації потребує значного часу
2. Глибина вивчення змісту	Як правило, орієнтовані на рівень знання й розуміння	Учні освоюють усі рівні пізнання (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка)
3. Відсоток засвоєння	Як правило, невисокий	Як правило, високий

виховувати вміння бачити і створювати прекрасне.

Тип уроку: комбінований.

Методи та прийоми: бесіда, «мозковий штурм», аналіз мистецьких творів, практична робота, «мікрофон».

Оснащення уроку. Зоровий ряд: іграшки та сувеніри, виконані майстрами, фото з Державного музею іграшок у Києві.

Музичний ряд: Деміс Руссос «Сувенір».

Матеріали та інструменти: пластилін, баночка, клей, лак, стеки, фарби, пензлики.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Повідомлення теми уроку.

III. Пояснення нового матеріалу.

«Мозковий штурм»

1. Що таке дизайн?
2. В яких галузях людського життя застосовують дизайнерські розробки?
3. Які сувеніри або іграшки ви виготовляли?
4. Чим відрізняється іграшка від сувеніру?

Демонстрація учням різних подарунків (іграшок, сувенірів). Іграшка — предмет, що використовується у грі. Іграшки зазвичай пов'язуються із дітьми та домашніми улюбленцями, однак іграшки звичні і для дорослих людей чи диких тварин. Багато предметів виготовляються як іграшки, однак гратися можна і предметами іншого призначення. Певні речі виробляються як такі, які можна колекціонувати і не призначені для того, щоб грати з ними.

Іграшки знаходять під час археологічних розкопок.

5. Навіщо потрібні іграшки та сувеніри?
6. Як ви вважаєте, чи існують музеї іграшок?
7. Навіщо вони потрібні?

Іграшка стає сувеніром лише тоді, коли вона пробуджує спогади. Сувеніром може бути будь-яка річ.

Сувенір (фр. *souvenir* - спогади, пам'ять) — предмет, який слугує пам'ятним подарунком або нагадує про певну подію, місце, людину.

Сувенір може бути декоративним виробом або корисною річчю. Їх можна придбати чи створити власноруч з різних матеріалів.

- З яких матеріалів виготовляють іграшки та сувеніри?

Усі ми пам'ятаємо біблійну істину, що Бог створив людину з глини. Та й більш ранньою міфологічною традицією багатьох народів світу

б) (Завдяки повітряному середовищу пом'якшується контраст між освітленими та затіненими частками віддалених предметів, а тони кольорів поступово послаблюються. Це – повітряна перспектива).

ТУР 2 “Повторення”

Які малюнки повторюються?

Завдання полягає у визначенні учнями серед запропонованих малюнків тих, що повторюються.

Учні вказують на малюнок, вид якого повторюється.

За кожну правильну відповідь учасники отримують “зірочку”.

Ті, у кого їх найбільше, стають учасниками наступного туру.

ТУР 3 “Знайди помилку”

Учням пропонується кілька графічних робіт різного жанру. Необхідно знайти помилку у визначенні назви жанру.

ТУР 4 “Я – тобі, ти – мені”.

Учні називають графічні техніки. За правильну відповідь учні отримують „зірочку”. Ті, у кого “зірочок” виявиться найбільше, переходять до наступного заключного кола змагань.

ТУР 5 “Пізнай руку майстра”

Учасники туру по черзі витягують із мішечка репродукції картин і називають їх авторів. Хто не назвав – вибуває.

Конкурс для глядачів

“Чарівні обгортки” На обгортку від цукерок учасники конкурсу наносять фарбу і відбивають на аркуші паперу, потім розповідають чії образи, силуети, кого чи що вони бачать у цих відбитках, плямах. Учні, у яких найбільша фантазія отримують “зірочки”. Учитель визначає переможців.

3. Підсумок уроку.

При оцінюванні навчальної діяльності учнів, учитель враховує кількість отриманих ними “зірочок”, визначає і нагороджує переможців.

7 клас

Тема уроку: Предметне середовище

Тема. Прикладна діяльність. Виготовлення подарунку (сувенір) з теми: «Предметне середовище».

Мета уроку: ознайомити учнів з різними видами іграшок та сувенірів, поглибити ступінь оволодіння прийомами використання різних матеріалів для виготовлення сувенірів, розвивати образне мислення, уяву, фантазію, духовний світ дитини;

4. Контроль над процесом навчання	Викладач добре контролює обсяг і глибину вивчення, час і процес навчання. Результати роботи учнів передбачені	Викладач має менший контроль над обсягом і глибиною вивчення, часом і перебігом навчання. Результати роботи тих, хто навчається, менш передбачені
5. Роль особистості педагога	Особисті якості педагога залишаються в тіні, він виступає як «джерело» знання	Педагог більше розкривається перед учнями, виступає як лідер, організатор
6. Роль учнів	Пасивна; учні не приймають важливих рішень щодо процесу навчання	Активна; учні приймають важливі рішення щодо процесу навчання
7. Джерело мотивації навчання	Зовнішнє (оцінки, педагогів, батьків, суспільства)	Внутрішнє (інтерес самого учня)

Процес управління розвитком творчості вчителів у школі вміщує планування всієї діяльності колективу на діагностичній основі з урахуванням потреб різних категорій учителів.

Основні показники		
1. Емоційне тло уроку		
2. Установка		
3. Моделювання спілкування на уроці		
4. Організація безпосереднього спілкування на уроці		
5. Управління спілкуванням		
6. Управління уявленнями		
7. Управління уявою		
8. Управління пам'яттю		
9. Управління мовленням		
10. Управління розумовою діяльністю учнів		

11.Управління увагою, ступінь раціональності вчителя		
12. Управління увагою учнів		
13. Управління вольовими процесами учнів		
14.Роль педагогічної оцінки у стимулюванні розвитку особистісних якостей учнів		
15. Психологічний клімат уроку		

П.І.Б. учителя	Клас	Процент активності учнів на уроці	ККД самостійної роботи	Методи: емоційні, пізнавальні, вольові, соціальні
----------------	------	-----------------------------------	------------------------	---

Примітка: бальні оцінки:

2 — реалізовано повністю; 1 — реалізовано частково; 0 — не реалізовано.

1.4 Інтерактивний розвиток фантазії учнів

Тематичне малювання

Урок малювання на теми вимагає від учителя високої підготовки. Але в той час для дітей це найцікавіший урок по зображувальному мистецтву. Цей розділ передбачає малювання по пам'яті (наприклад, “Як я провів літо”), по спостереженню («Осінь в саду»), за уявою («На невідомій планеті»). Але всі ці види діяльності можуть бути з'єднані в одній роботі. Малюючи на тему “Зимові ігри”, учень може використовувати спогади про те, як він катався взимку на ковзанах, спостереження за дитячими іграми і зобразити, яким вони уявляють майбутній льодовий стадіон.

Урок малювання на тему складається з таких елементів :

- ознайомлення з темою або літературним твором, вибір сюжету, характеристика персонажів.
- складання ескізу композиції.

Обладнання для вчителя:репродукції картин відомих художників-графіків, мішечок, “зірочки”.

Для учнів: акварельні фарби, склянка з водою, обгортки від цукерок, сигнальні картки.

Хід уроку

1.Організаційний момент.

Повідомляю, що цей урок підсумковий і буде проведений у формі конкурсу. Пояснює порядок оцінювання навчальних досягнень.

2.Перевірка і оцінювання навчальних досягнень.

Учням пропонується конкурс «Зорепад», який складається з п'яти турів.

Конкурс “Зорепад”.

ТУР 1 “Сегменти”

Учитель ставить запитання кожному ряду по черзі. Правильна відповідь відкриває один сегмент, а учень який її дав, отримує “Зірочку” і виходить в наступне коло змагань.

Запитання.

- Якими можуть бути графічні твори за технікою виконання (оригінальні, тиражні).
- Основні зображальні засоби оригінальної графіки ...(лінія, тон, пляма, штрих).
- Види оригінальної графіки... (лінійна, силуетна, світлотіньова, тонова).
- Жанри оригінальної графіки... (портрет, натюрморт, краєвид, анімалістичний. історичний, побутовий).
- Ступінь насиченості кольору... (тон).
- Як розподіляється світло на поверхні предмета? (полюск, світло, напівтінь, тінь, рефлекс, “власна тінь”, падаюча тінь).
- Перспектива – це наука про зображення предметів ...(на площині відповідно до тих уявних розмірів скорочень, які спостерігаються в природі).
- Де знаходиться точка сходу? (завжди на лінії горизонту).
- Як знайти, де вона знаходиться?
 - у відкритому просторі? (лінія, що розділяє небо і землю).
 - у закритому приміщенні? (уявна лінія, що проходить на рівні наших очей).
- Які існують основні закони перспективи?
 - (предметні з віддаленням їх від глядача сприймаються і зображуються зменшеними на малюнку. Це лінійна перспектива);

Я вам сьогодні пропоную відправитися в підводне плавання. Тож вдягнемо наші акваланги і поплили.

Включаємо необхідну для подорожі фантазію. Не забуваємо все бачене знімати на відеокамеру.

Що ж ми бачимо?

Підводні рифи, водорості, різноманітні риби.

Стережіться! Попереду хижа риба.

У морі – наче вовк у хащі

Страшенні зуби має в пащі.

Усіх неначе вітром здуло

Пливе за здобиччю (акула).

Розгадали? Молодці!

А тепер давайте пригадаємо, яку поверхню мають риби, водорості, рифи. За допомогою відомих нам ліній поспробуємо показати поверхню гладеньких камінців, більш різкими лініями поверхню коралових рифів, пластичними, видовженими зобразимо водорості. Учні розглядають графічні зображення різних типів поверхонь.

4. Практична робота.

Риби намалюємо більш м'яким олівцем, показуючи об'єм тулуба.

Розпочинати треба, нагадую, з визначення композиції, і закінчити промальовкою деталей.

Приступайте до роботи, а музика хай вам допоможе досягнути мети.

Під час роботи учитель надає індивідуальну допомогу учням.

5. Підсумок уроку. Аналіз і оцінювання учнівських робіт.

З яким жанром образотворчого мистецтва ми сьогодні ознайомилися?

Доповніть речення: художники, котрі малюють тварин – художники...(аніمالісти).

6. Домашнє завдання.

Підготуватися до підсумкового уроку з теми: "Графіка".

6 клас

Тема уроку: графіка як вид образотворчого мистецтва

Мета уроку: закріпити знання про графіку як вид образотворчого мистецтва, її види жанри та мову; розвивати пам'ять, мислення; сприяти усвідомленню цілісності, єдності

Вивченої теми; формувати творчу активність.

Тип уроку: контроль знань.

Форма проведення: урок-конкурс.

в) необхідні для роботи спостереження та замальовки;

г) виконання роботи

д) аналіз та оцінювання виконаних робіт.

Малювання по пам'яті або спостереженню

Цей вид малювання відноситься до тематичного. Головне на уроці тематичного малювання - передача у малюнку сюжетного зв'язку, змісту та розкриття теми в малюнку. Помічені дитиною особливості предметів притягують його увагу. Мої пояснення розширюють їх знання, розвивають інтерес до подальших спостережень.

Малювання по пам'яті та за спостереженням - дуже важливі види тематичного малювання для школярів. Під час їх застосування розвиваються такі психологічні механізми дитини як пам'ять, спостереження. Діти також вчать не тільки спостерігати та запам'ятовувати певний об'єкт, а й аналізувати його, порівнювати його характерні властивості.

Дітей треба не тільки вчити створювати нові зображення, але й озброювати досвідом творчої діяльності. Для цього потрібні спеціальні методи. Розглянемо декілька з них - *евристичний та дослідницький методи*. Ці методи спрямовані на навчання пошукам самостійного рішення зображувальної задачі, можливих варіантів, розвиток творчого мислення, уяви. Ці методи можна використати, коли я пропоную дітям виконати якесь творче завдання, створити щось по своєму замислу.

Тематичне малювання на теми пейзажної лірики

Спостереження природи здійснюються не тільки для отримання дітьми знань про неї, для розвитку естетичного сприйняття, але й з метою порівняння пейзажів, які описані в поетичному творі, з існуючими у природі. Методика проведення спостережень ускладнюється в залежності від досвіду дітей та завдань кожного заняття. Починати треба з розглядання окремих образів природи, які описані в творі: ялинка, кульбабка і т.д. при цьому треба максимально активізувати мову дитини питаннями, які допомагають розкриттю образу, збагачувати її поетичними виразами, порівняннями.

Наприклад, кульбабку можна порівняти з сонечком, кулькою, сніжинкою, лист кульбабки - з ялинкою.

Потім намагаюся забезпечити рухову і словесну діяльність дітей: на основі розуміння твору діти повинні знайти об'єкти, які описані у ньому, доторкнутися, роздивитися їх, прочитати рядки вірша, які відображають відповідну картину природи, спостереження сприяють розвитку чуттєвості, сприйнятості до поетичного опису пейзажів.

По мірі того як розвивається у дітей сприймання, їм пропоную поспостерігати за картиною природи, не співпадаючу повністю з її поетичними описами. Це розвиває загальні уявлення дітей, на основі яких вони потім малюють певні пейзажі.

Для більш цілеспрямованого знайомства дітей з творами про природу проводжу **бесіди про їх зміст та різні засоби виразності.**

Якщо художній твір невеликий по об'єму, містить опис одного конкретного образу або нескладної картини природи, то бесіда про нього займає небагато часу, вона може проводитись безпосередньо на уроці малювання.

При оцінці дитячих малюнків додержуюсь певних критеріїв: передача кольором відтінків окраски образів природи, загального колориту, настроїв маленького малювальника;

- різноманітність композиції (зв'язок між предметами, їх об'єднання, виокремлення головного образу);
- зображення форми, її характерних ознак, деталей;
- передача пропорцій предмета, його розмірів;
- наявність виражальних образів вірша, відповідність зображення в малюнку поетичному опису.

Завдяки аналізу робіт дітям стає більш зрозуміти поетичний образ, розвивається аналітико-синтетичне мислення, яке забезпечує більш глибоке сприйняття поетичного тексту.

Малювання ілюстрації до казки, музичного твору

Цей вид тематичного малювання за своєю методикою схожий з попереднім видом (ілюстрацією до поетичного твору). Якщо обсяг казки невеликий, знайомлю дітей з її змістом безпосередньо на початку уроку малювання. Провожу бесіду з дітьми по змісту цієї

Обладнання для вчителя: таблиці типів штрихів, морська фауна, дошка, крейда, аудіо запис українських народних пісень, що передають настрої в природі.

Для учнів: альбом, олівці, прості, кулькові ручки.

Хід уроку

1. Організаційний момент.

Підготовка учнів до уроку.

2. Перевірка знань учнів з теми: „Графіка”.

Вчитель ставить запитання:

- 1) що таке графіка?
- 2) що є головним виражальним засобом у графіці?
- 3) назвіть відомі вам графічні матеріали.

3. Мотивація навчальної діяльності.

Ми вже знаємо про різні графічні матеріали, вміємо ними працювати.

Можливо дехто вважає, що олівець – малоцікавий художній матеріал. Сірий колір штрихів на папері, звичайно не може зрівнятися з кольоровим розмаїттям живопису. Але і цим “скромним” інструментом художникам вдалося створити живу картину світу.

4. Повідомлення теми і мети уроку.

Сьогодні ми познайомимося з одним дуже цікавим жанром образотворчого мистецтва – анімалістичним.

Ось ти бачиш на картині:

Вовк з вовчицею сидить.

Лев, цар звірів, у саванні

З левенятами лежить.

Бачиш іншого ти звіра,

Що зовсім нам є незвичний,

Як назвати жар робіт цих?

Жанр цей – анімалістичний.

Художниками-анімалістами називають також тих художників, котрі зображують птахів і риб. На сьогоднішньому уроці ми будемо вдосконалювати навички передачі форми і об'єму графічними матеріалами.

Ми всі, мабуть, любимо мріяти, мріємо побувати в різних середовищах. Мабуть, всі ви були свідками захопливого телесеріалу “Підводна Одісея Кусто”.

- Чи отримали ми сьогодні нові знання з образотворчого мистецтва?
- Чи досягли ви очікуваного результату?
- Чи сподобався вам урок?

Учитель організовує виставку робіт, разом з учнями визначає найкращі.

При цьому враховується:

- Оригінальність композиції.
- Творчі задуми.
- Самостійність виконання.
- Охайність.

Заключне слово вчителя

На прикладі наших робіт ми можемо прослідкувати, що форма і зміст на наших роботах невід'ємні, вони складають єдине ціле.

Дружба форми і змісту є, мабуть, найголовнішою ознакою всіх видів візуальних мистецтв.

7. Інструктаж з підготовки до проведення домашнього завдання.

Повторити всі види і жанри декоративно-вжиткового мистецтва.

6 клас

Тема уроку: зображення графічними техніками. Композиція “на морському дні”. Передача форми, виявлення об'єму, фактури поверхні.

Мета уроку: навчати учнів передавати форму і об'єм предметів графічними матеріалами; розвивати художні смаки; виховувати охайність.

Тип уроку: розширення та поглиблення знань і вмінь.

Техніка виконання: графіка.

казки, задаю питання, які підводять дітей до створення композиції. Наприклад: „Як ви вважаєте, яким кольором можна зобразити золоту рибку?“, „Який був колір океану, коли з нього виходила царівна Либідь?“ та інші.

Якщо ж казка велика за обсягом, діти ознайомляться з її змістом вдома, а на уроці малювання вже проводити бесіду по змісту з дітьми. Корисно спитати, який епізод більше сподобався, який хотіли б намалювати...

Корисно використовувати на уроках тематичного малювання таблиці з зображенням послідовності малювання тварин, рослин і т.д.

Урок тематичного малювання можна спланувати, як інтегрований урок. Тобто інтегрувати урок малювання і урок музики. На початку такого уроку слід провести бесіду (підготовчу) до даного музичного твору, налаштувати дітей на прослухання музики, корисно перед слуханням задати дітям питання такого характеру „Як ви гадаєте, яку пору року хотів показати у своєму творі композитор?“. Після слухання, вчитель повторює своє питання, і задає інші, які підводять дітей до визначеності у кольорі, композиції. На такому уроці малювання у дітей розвивається естетичне почуття до прекрасного не тільки у художніх творах мистецтва, але й у музичних творах.

Наприкінці такого уроку потрібно зробити виставку робіт дітей і ще раз прослухати музичний твір, порівняти музичне зображення з художнім, зробити висновки.

Передача простору і обсягу на площині

Нині діюча програма по образотворчому мистецтву для середньої школи бере за основу один із них - перспективу.

Перспектива — точна наука, що є розділом геометрії. Вона визначає основні закономірності передачі третього виміру на площині.

Усі ми знаємо особливості сприйняття глибини об'єкта нашим зором. В міру видалення від нас предмети зменшуються, а рівнобіжні лінії, що йдуть до обр'ю, сходяться. Чим далі розташований від нас предмет, тим меншим він нам здається; наступить такий момент, коли

він перетворюється в крапку. Якщо дивитися на вулицю, що вдаль йде, чи рейки залізниці, ясно видне зближення паралельних ліній при їхньому віддаленні. Перспектива визначає закономірності зменшення предметів і зближення рівнобіжних ліній у міру видалення їх від ока.

Одна з основних умов для перспективного малювання - наявність фіксованої точки зору. Точка зору в даному випадку — це те місце, із якого спостерігають предмет. Під час малювання з натури по принципах лінійної перспективи точку зору змінювати не можна, тому що предмет з іншої крапки буде виглядати інакше. Простір перед нами, на який ми, малюючи, дивимося з фіксованої точки зору, називається полем зору. Найкраще видно предмети, розташовані в його центрі.

Неважно помітити, що лінія обрису змінюється в залежності від того, сидимо ми чи стоїмо. Предмети також виглядають по-різному, якщо вони знаходяться нижче цієї лінії, чи вище на ній. Отже, точка зору, поле зору, кут зору, картинна площина і лінія обрису - основні поняття перспективи. Не всі ці поняття потрібно пояснювати учням, але вчитель повинен їх обов'язково знати.

Інтерактивні методи навчання дозволяють інтенсифікувати процес розуміння, засвоєння і творчого застосування знань при вирішенні практичних завдань. Ефективність забезпечується за рахунок більш активного включення учнів у процес не тільки отримання, а й безпосереднього (тут і тепер) використання знань. Якщо форми і методи інтерактивного навчання застосовуються регулярно, то в учнів формуються продуктивні підходи до оволодіння інформацією, зникає страх висловити неправильне припущення (оскільки помилка не тягне за собою негативної оцінки) та встановлюються довірливі стосунки зі мною.

Пояснення послідовності виконання практичної роботи за допомогою інструкційних карток.

Інструкційна картка.

9. Для початку намалюйте на однаковій відстані квадрати, розкресливши аркуш за допомогою лінійки.
10. Зробіть помітки, де будуть чорні, а де білі квадратики, помітьте цим самим шахову дошку.
11. Намалюйте звірятко чи інше зображення, які ви хочете звільнити від чарів злого короля.
12. Розмалюйте так, щоб чорний квадрат зображення був на білому квадраті шахової дошки, а білий квадрат – на чорному. Вчитель пропонує учням інструкційні картки.

5. Самостійне виконання практичної роботи.

Подумайте, кого б ви хотіли зобразити на своєму малюнку. Розмістіть його посередині аркуша, намалюйте простим олівцем. Потім візьміть лінійку і олівець, розділіть аркуш на рівні квадрати.

Розмальовувати слід з зображення, пам'ятаючи про чергування чорних і білих клітинок, щоб показати шахову дошку.

Будьте уважними, адже дуже важливо, що якщо зображення на клітинці чорне, то клітинка мусить бути білою і навпаки – на чорній клітинці зображення буде білим. Можна використовувати також товщину лінії, яка буде змінюватися в шаховому порядку від білої до чорної.

На прикладах малюнків учнів попередніх років учитель аналізує деякі помилки, які найчастіше можуть зустрічатися.

Учні працюють над створенням композиції самостійно. У разі необхідності учитель надає індивідуальну допомогу.

6. Підсумок уроку. Інтерактивний метод «Мікрофон»

- Що ми нового дізналися сьогодні?
- Що ми відчували, працюючи над темою?
- Що було для нас корисного на цьому уроці?
- Що для нас цікавого було?
- Чи були у нашій роботі недоліки?

Обладнання для вчителя:Репродукції робіт Вазареллі, учнівські роботи.

Для учнів: Папір, туш, перо, олівець, лінійка, фломастер.

ХІД УРОКУ

1.Організаційний момент.

Підготовка до уроку.

2.Повідомлення теми і мети уроку.

Вчитель повідомляє нову тему уроку: „Взаємозв’язок форми і змісту в образотворчому мистецтві Форма і зміст. Виявлення змісту форми. Символіка і стилізація форми”, знайомить з метою.

3.Мотивація навчальної діяльності.

Вчитель розповідає казку “**Знайдіть мене**”.

Жив на світі маленький хлопчик. Звали його Петриком. Дуже він був неслухняним і вертлявим. Що попросять його зробити, він все зробить навпаки. Питають його “Який це колір?”, показуючи на білий, а він відповідає: “Чорний.” “А який це?”, показуючи на чорний, “Це білий!” – впевнено відповідає він.

Почув про це король шахової держави. “Та що це таке, що це за неподобство!” – розізлився він і вирішив зачарувати непослуху на шаховій дошці. З того часу і живе Петрусь між чорними і білим квадратами. Щодня просить перехожих: “Знайдіть мене, тоді я вже більше ніколи не буду неслухняним!”

Шаховий король зачарував також і неслухняних звірят.

Подумайте і намалюйте їх, це допоможе бідним звірятам звільнитися від чарів злого шахового короля.

Вчитель демонструє учнівські роботи попередніх років навчання та пропонує дати визначення послідовності виконання цих робіт.

Погляньте уважно на роботи учнів попередніх років навчання, які також своїми роботами намагалися звільнити Петрика та його друзів від чарів шахового короля.

Як на вашу думку, що є особливим у зображенні задуманого? З чого слід розпочинати роботу? З деталей чи з визначення композиції?

Звичайно з визначення композиції.

4.Практична робота.

2. Практичне застосування інтерактивних технологій

У процесі своєї роботи я переконалася, що лише вдале поєднання сучасних педагогічних технологій інтерактивного, особистісно-орієнтованого, проектного навчання на основі постійного розвитку критичного мислення учнів дасть змогу розвивати творчі здібності, а значить, і формувати творчу особистість учня.

До вашої уваги хочу запропонувати розробки уроків з використанням інтерактивних технологій для кращого засвоєння матеріалу:

5 клас

- Засоби виразності графіки: крапка, лінія, штрих, пляма.
- Засоби виразності. Графіки: пляма, силует, контур; виявлення характеру форм

6 клас

- Природні форми. Засоби виразності графіки: характер і будова форм; пропорції та масштаб природних форм; графічні засоби виразності (пляма, силует, лінія, контурна лінія)
 - Взаємозв'язок форми і змісту в образотворчому мистецтві Форма і зміст. Виявлення змісту форми. Символіка і стилізація форми.
 - зображення графічними техніками. Композиція “на морському дні”. Передача форми, виявлення об'єму, фактури поверхні
 - графіка як вид образотворчого мистецтва (підсумковий урок)
- 7 клас**
- Предметне середовище
 - Архітектура і художній образ

2.1 Конспекти уроків з використанням інтерактивних технологій

5 клас

Тема уроку: Засоби виразності графіки: крапка, лінія, штрих, пляма.

Мета уроку: Розширити знання з даної теми. Поглиблювати і розширювати знання з даної теми. Розвивати вміння поєднувати всі засоби виразності на малюнку; передавати особисте емоційно-естетичне ставлення до зображуваного.

Тип уроку: Урок оволодіння мистецькою грамотою.

Техніка виконання: Графічні техніки

Обладнання для вчителя: Репродукції творів Г. Нарбути, В. Серова. Таблиця типів ліній (гнучких, хвилястих, колючих, прямих) штрихів, різних крапок і плям. Таблиця послідовності виконання творчої роботи “Хор ліній”, аудіо запис українських народних пісень.

куточки, стежки та доріжки стануть вам ще більш близькі та дорогі. А відчуття краси рідної землі залишаться з вами на все життя. Хай ця краса надихає вас на пошуки цікавих своєрідних мотивів. А графічне мистецтво вам допоможе у цьому. Це і буде вашим домашнім завданням.

6 клас

Тема уроку: Взаємозв'язок форми і змісту в образотворчому мистецтві Форма і зміст. Виявлення змісту форми. Символіка і стилізація форми.

Мета уроку: навчити правильно поєднувати в роботі форму і зміст; дати поняття оригінальної графіки; удосконалювати навички володіння технікою “туш-перо”; виховувати охайність.

Тип уроку: Урок оволодіння різними художніми техніками.

Техніка виконання: Туш-перо, чорний фломастер.

1. Хто...? (Хто автор книги?)
2. Що...? (Що художник зобразив на картині?)
3. Де, коли...? (Де й коли відбуваються події)
4. Чому...? (Чому художник вибрав саме такі кольори?)
5. Як...? (Як автор передав настрій, почуття?)
6. Навіщо...? (Навіщо художник створив цю картину?)

Після аналізу роботи художника повторюємо послідовність виконання роботи на дану тему.

Учитель слова учнів втілює в педагогічному малюнку на дошці.

5. Творча робота.

Під час роботи учитель наголошує на використанні творчого підходу у вирішенні плановості та доборі характеру штриха; звертає увагу на контрастне та нюансне звучання тону, образну передачу трепету листя, руху хмар, на охайність у роботі.

6. Аналіз та оцінювання робіт

Учитель залучає учнів до аналізу та оцінювання робіт однокласників.

Слово вчителя

У ваших роботах чіткіше проявилися контури зображуваного пейзажу. Ще недостатньо відтворений об'єм крони дерев, архітектурних споруд та плановість. Щоб штрих був чіткішим та більш довершеним треба багато працювати. Лише за такої умови можливий успіх. Ця робота довготривала і особливо витончена. Вона вимагає посиленої уваги, точності та терпіння, тому на наступному уроці ми продовжимо освоювати таємниці графічних технік.

7. Закріплення нових знань і вмінь.

Опитування

- Чи досягли ми сьогодні поставленої мети?
- Що називають пропорціями предметів?
- За допомогою чого і для чого застосовують метод візування?

8. Підсумок уроку.

Заключне слово вчителя.

Усі намагалися образно і реалістично вирішити свій пейзажний мотив. Щоб відчувати стан природи, виконуйте частіше етюди. Знайомі

Для учнів: Альбом, різні графічні матеріали словники термінів з образотворчого мистецтва.

Хід уроку

1. Організаційний момент.

2. Перевірка готовності учнів до уроку.

3. Повідомлення теми і мети уроку.

Вчитель оголошує тему уроку: „засоби виразності графіки: крапка, лінія, штрих, пляма”, мету уроку Розширити знання з даної теми. Поглиблювати і розширювати знання з даної теми. Розвивати вміння поєднувати всі засоби виразності на малюнку; передавати особисте емоційно-естетичне ставлення до зображуваного.

4. Мотивація навчальної діяльності.

На сьогоднішньому уроці ми розглянемо, які графічні методи і прийоми можна застосовувати при виконанні роботи. Вчитель застосовує інтерактивні методи: “ Знайдіть помилку” малюнок , виконаний засобами кольору називається графічним. Так чи ні? (Звичайно ні, це живописний малюнок). “Доповніть речення” Поле для графічного зображення може бути ...(Папір, картон)

На сьогоднішньому уроці ми розглянемо які графічні методи і прийоми можна застосовувати при виконанні роботи.

5. Формування нових знань, умінь і навичок.

Розглядаємо на таблицях типи ліній, крапок, плям. Запишіть у словнику: що є засобом виразності в графіці. Крапка, лінія, штрих, пляма.

Багато відомих художників вміло поєднували в своїх роботах ці засоби. Розглянемо їхні роботи і, щоб краще запам'ятати, запишемо їхні прізвища:

А. Матісс, В. Серов, Г. Нарбут (Учитель демонструє репродукції картин).

Щоб намалювати, або створити образ на малюнку нам необхідно використати виразність ліній, крапок, штрихів, плям. Я пропоную виконати вам творчу роботу на тему “Хор ліній”.

Хор зазвучить, ви мабуть знаєте, тоді тільки, коли всі його члени будуть чітко виконувати свої партії, співати в унісон.

А хто ж буде членами нашого хору? (Запитання до учнів). Так, членами нашого хору будуть різні лінії, штрихи, плями, крапки. Всі разом вони створюють чудову пісню-орнамент.

6. Практична діяльність учнів.

Перш ніж приступити до практичної роботи, розглянемо на таблиці, в якій послідовності краще розпочати нашу роботу і правильно виконати композицію.

1. Спочатку визначаємо шляхом проведення діагоналей центр квадрату на аркуші.
2. В центрі (на ваш вибір) проводимо коло, або квадрат.
3. Заповнюємо його, пам'ятаючи про взаємозв'язок всіх елементів.
4. Обводимо чорною, або різнокольоровими кульковими ручками, можна доповнити зображення за допомогою фломастера.

Подивіться уважно на таблицю, які типи ліній можна використати під час роботи.

Подумайте, яку роботу ви хочете створити, радісну чи сумну? Пам'ятайте, що треба застосовувати різні типи ліній, точок, плям.

Приступайте до роботи і нехай вам допоможе музика.

Намагайтеся працювати самі, наслідуючи, але не перемальовуючи, проаналізуйте, що вам сподобалося в побачених роботах і створіть своє маленьке чудо, свій “хор”.

7. Підсумок уроку.

„Міні-вернісаж”. Учитель організовує виставку найбільш відомих робіт, а також малюнків усіх охочих. Учні разом з учителем аналізують роботи, виставляють оцінки і вирішують чи досягнуто мети уроку, роблять висновки про творчість однокласників.

8. Інструктаж з підготовки до проведення домашнього завдання.

Принести на наступний урок туш, фарби, пензлі, альбом, простий олівець, чорний фломастер, тонкі пера, туш.

4. Мотивація навчальної діяльності.

Розповідь учителя.

Я хочу вам розказати історію про одну дівчинку, котра дуже любила малювати.

Одного погожого дня Оля взяла олівці, папір і вирішила намалювати гарний пейзаж. Працювала довго, з натхненням. “Ось і готова закінчена робота” – подумала вона, та задоволення чомусь не відчула. “В чому справа?” – спитала вона себе. Відклала роботу в сторону, щоб краще її роздивитися з відстані і тут все зрозуміла... Куш у неї вийшов більшим ніж дуб. “У чому ж справа, що я не врахувала?” – все думала вона.

Може ми разом допоможемо вирішити це непросте завдання Олі?

б. Формування нових знань, умінь і навичок.

А вся справа в тому, що дівчинка не врахувала масштабу та пропорції предметів.

Давайте разом розглянемо, що ж таке пропорції?

Пропорції предметів – це співвідношення їх розмірів один до одного.

Це правило слід записати у словнички термінів образотворчого мистецтва.

Пропорції слід визначати на око, як характер і форму предметів, щоб розвивати окомір.

У разі перевірки можна звертатися до візування.

Візування – це визначення пропорцій, предмету, чи предметів олівцем, який тримають у витягнутій руці між оком і натурою.

Це правило також записуємо у словники.

Відомі художники і початківці ці методи зображення обов'язково враховують при створенні робіт.

Тарас Григорович Шевченко створив цілу серію графічних пейзажів “Мальовнича Україна”.

Розглянемо їх. Вчитель демонструє репродукції картин Т.Г.Шевченка. Зробіть усний аналіз одного з творів за опорою:

Обладнання для вчителя: Репродукції картин художників-графіків і графічних творів Т. Шевченка з циклу “Мальовнича Україна”. Зразки учнівських робіт.

Для учнів: Альбом, простий олівець, гумка, словник для запису термінів з образотворчого мистецтва

Хід уроку

1. Організаційний момент.

Підготовка учнів до уроку.

2. Перевірка знань отриманих на попередньому уроці.

перевіряю знання учнів застосовуючи інтерактивний метод

“Знайди помилку”.

Графіка – це об’ємне зображення (правильно площинне).

Площинне зображення виконується за допомогою лінії (ні – плями).

“Доповніть вчителя”

Засобами виразності в графіці є: лінія, штрих, пляма ... (крапка)

Найбільш поширеним графічним матеріалом є: (простий олівець)

3. Актуалізація опорних знань і вмінь.

Вчитель пропонує прослухати вірш:

Якщо бачиш – на картині
Намальована ріка,
Або ліс чи білий ґній,
Або саду красота,
Може, снігова рівнина,
Чи дідусевий гараж,
Пам’ятай: оця картина
Називається ПЕЙЗАЖ

3. Повідомлення теми і мети уроку.

Ви мабуть здогадалися, що на сьогоднішньому уроці ми будемо зображувати природні форми, котрі є частинами пейзажу. Тема нашого уроку: Природні форми. Засоби виразності графіки: характер і будова форм; пропорції та масштаб природних форм; графічні засоби виразності (пляма, силует, лінія, контурна лінія)

На уроці ми повинні навчитися користуватися різними графічними матеріалами збагатитися знаннями про творчість художників-графіків.

5 клас

Тема уроку: Засоби виразності. Графіки: пляма, силует, контур; виявлення характеру форм.

Мета уроку: Навчати прийомів зображення силуетів дерев, птахів, тварин; розвивати цілісне сприйняття зображення. Виховувати любов до тварин, птахів, навколишнього середовища.

Тип уроку: Урок сприймання та оцінювання творів, створення самостійних творчих робіт.

Техніка виконання: Олівці, ручки (кулькові, гелеві), туш, перо, фломастери, кольоровий папір, силуетна графіка, кляксографія.

Обладнання для вчителів: Силуетна графіка Г. Нарбута, В. Вазареллі “Схоплення” А. Матісс, “Лебідь” Іл. до романсу Е. Хемінгуея “Старий і море”, З. Лебедєв. Іл. до твору С. Маршака “Пудель”. Силуетні роботи Ф. Толстого

Хід уроку

1. Організаційний момент.

2. Мотивація навчальної діяльності.

Розповідь учителя

Трапляються події, здатні змінити життя однієї людини, але є й випадки, що змінюють життя багатьох людей.

Саме такий випадок стався колись у Франції з одним художником. Жив він у злиднях. І ось одного разу він вирішив написати листа генеральному контролеру фінансів Е. де Силуету і попросити у нього допомоги. І тільки-но він вивів його прізвище, як перо зробило кляксу. На одну лише мить художник зажурився, а потім його рука швидко перетворила кляксу на тінь, яка нібито впала на папір від постаті міністра фінансів. Лист так і не був написаний, але малюнок міністр все ж отримав. Згодом подібні до нього контурні зображення без деталей у середині стали все частіше з'являтися, називали їх силуетами. Потім так назвали вид графічної техніки в образотворчому мистецтві, яка давала плоске одно-тоне зображення фігур і предметів.

3. Повідомлення теми і мети уроку.

(Учитель записує тему уроку на дошці).

4. Вивчення нового матеріалу.

Розповідь учителя

Силуети малюються чорною тушшю на білому фоні, або білилами на чорному фоні, чи вирізаються з паперу.

У Європі мистецтво силуету широко розповсюдилось у XVIII ст. Сам міністр фінансів Етьєн Силует також захоплювався вирізанням силуетів з чорного паперу. Проте найбільших успіхів у цій техніці досягли художники Є.С. Круглікова, Н.В. Іллін, Ф.П. Толстой.

Робота над формуванням термінів, навичок і вмінь

У словники з образотворчого мистецтва учні записують:
СИЛУЕТ – особливий вид графічної техніки, що дає контурне зображення фігур і предметів без деталей у середині, переважно у вигляді плям.

Підготовчі вправи

Наберіть на пензель чи перо достатньо туші або фарби і легенько струсіть над альбомним аркушем. Уважно розгляньте свої клякси. Кого ви в них бачите?

Пофантазуйте і домалуйте до своїх клякс елементи, щоб перевтілити їх на силуети птахів, дерев, або звірів.

Закрийте очі і уявіть собі характерну форму дерева, тварини або птаха. Уявили?

Проаналізуйте свої уявлення. Тепер надіюся вам самим не важко буде зобразити задумане.

5. Практична робота.

Учитель знайомить учнів з послідовністю виконання малюнку і супроводжує пояснення педагогічним малюнком на дошці. Учні переходять до самостійного виконання практичної роботи. Учитель слідкує за їх роботою, у разі потреби надає їм індивідуальну допомогу.

6. Підсумок уроку.

Закріплення нового матеріалу. Інтерактивний метод:
„Закінчи речення”

Поняття “силует” походить від ... (людини Е. Силуета, на котрого вперше художник намалював зображення без деталей).

Учитель влаштовує колективний перегляд малюнків, аналізує і оцінює їх.

6 клас

Тема уроку: Природні форми. Засоби виразності графіки: характер і будова форм; пропорції та масштаб природних форм; графічні засоби виразності (пляма, силует, лінія, контурна лінія)

Мета уроку: Навчити користуватися різними графічними матеріалами; збагатити знаннями про творчість художників-графіків, розвивати спостережливість, уяву, вміння бачити красу та гармонію в природі, виховувати естетичні смаки.

Тип уроку: Створення самостійних творчих робіт.

Техніка виконання: Графіка.